

Kłodzka Wstęga Sudetów

Lokalna Grupa Działania

PRZEWODNIK

PO LOKALNYCH KRYTERIACH WYBORU

dla P 1.4 Wsparcie inwestycyjne dla JSFP w zakresie małej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem rozwiązań opartych o gospodarkę cyrkularną (GOZ), odnawialne źródła energii (OZE), czy błękitno-zieloną infrastrukturę (BZI)

Lokalny program rozwoju zielonej gospodarki.

LUTYNIA
(grudzień 2024)

1 Wprowadzenie

Informacje ogólne o

Lokalnym Programie Rozwoju Zielonej Gospodarki

Lokalny program rozwoju zielonej gospodarki to inicjatywa jaką podejmujemy na poziomie lokalnym, tj. na obszarze Lokalnej Strategii Rozwoju, mająca na celu zrównoważony rozwój, ochronę środowiska i poprawę jakości życia mieszkańców. Program obejmuje szeroki zakres działań mających na celu redukcję negatywnego wpływu na środowisko i klimat, adaptacji do coraz bardziej dotkliwych zmian klimatycznych oraz promowanie praktyk sprzyjających wprowadzaniu rozwiązań ekologicznych na poziomie gminnym, przy zaangażowaniu mieszkańców, w tym lokalnych firm.

Wspieranie zielonej gospodarki na poziomie lokalnym, między innymi obejmuje redukcję emisji gazów cieplarnianych, efektywne zarządzanie zasobami naturalnymi, promowanie odnawialnych źródeł energii oraz rozwijanie innowacyjnych rozwiązań ekologicznych, w tym adaptacji do zmian klimatu i mitygacji a także wprowadzania rozwiązań opartych o gospodarkę cyrkularną, czyli o obiegu zamkniętym .

Celem Lokalnego Programu Rozwoju Zielonej Gospodarki jest przede wszystkim wsparcie doradcze i dotacyjne na działania łagodzące skutki zmian klimatycznych i zmniejszające wrażliwość na te zmiany.

Cel 1: Rozwój Zielonej Gospodarki będzie realizowany poprzez 5 przedsięwzięć zaplanowanych w LSR:

- Wsparcie doradcze w budowaniu zielonych modeli biznesowych,
- Wsparcie dotacyjne na rozwój zielonej przedsiębiorczości,
- Wsparcie dotacyjne pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych,
- Wsparcie inwestycyjne dla JSFP w zakresie małej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem rozwiązań opartych o gospodarkę cyrkularną (GOZ), odnawialne źródła energii (OZE), czy błękitno-zieloną infrastrukturę (BZI)
- Wsparcie animacyjne w budowaniu powiązań sieciowych na rzecz zielonej gospodarki

KONSULTACJE DOTYCZĄ KRYTERIÓW WYBORU
w ramach tego przedsięwzięcia

2 KRYTERIA

Max.: 20 pkt.

Min.: 10 pkt.

KRYTERIUM NR 1

Zgodność projektu z celami wynikającymi z dokumentów strategicznych wchodzących w skład Polityki Klimatycznej Ziemi Kłodzkiej

Ocenie podlega czy inwestycja wchodzi w **zakres celów przewidzianych do realizacji w co najmniej jednym z czterech dokumentów wchodzących w skład Polityki Klimatycznej Ziemi Kłodzkiej*

- *„Strategia Energetyczna Ziemi Kłodzkiej – kierunki interwencji i wsparcia dla jednostek samorządu terytorialnego w kontekście sprawiedliwej transformacji energetycznej i dążenia do neutralności klimatycznej regionu 2050”;*
- *„Międzygminny plan adaptacji do zmian klimatu wraz z wykonaniem niezbędnych badań i analiz dla opracowania dokumentu” dla 11 gmin powiatu kłodzkiego: gmina Kłodzko, Lądek-Zdrój, Polanica-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Szczytna, Radków, Bystrzyca Kłodzka, Międzyzlesie, Stronie Śląskie, Lewin Kłodzki.;*
- *„Mapa drogowa gospodarki o obiegu zamkniętym dla Ziemi Kłodzkiej 2040 do konsultacji społecznych” dla 11 gmin powiatu kłodzkiego: gmina Kłodzko, Lądek-Zdrój, Polanica-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Szczytna, Radków, Bystrzyca Kłodzka, Międzyzlesie, Stronie Śląskie, Lewin Kłodzki.;*
- *Międzygminny plan zrównoważonej mobilności dla Kłodzkiego Obszaru Funkcjonalnego*

Potrzeba realizacji projektu <u>jest zgodna</u> z co najmniej jednym z dokumentów strategicznych wymienionych na slajdzie	5 pkt.
Potrzeba realizacji projektu <u>nie jest zgodna</u> z co najmniej jednym z dokumentów strategicznych wymienionych powyżej	0 pkt.

KRYTERIUM NR 2

Ocena zaplanowanych działań edukacyjno – informacyjnych*

pod kątem poziomu adekwatności i atrakcyjności zaproponowanych form, metod, narzędzi edukacyjnych do tematyki projektu.

**Jako działania edukacyjno- informacyjne należy rozumieć działania mające na celu poszerzenie wiedzy społeczeństwa o problemie i sposobach jego rozwiązania za pośrednictwem:*

1.kampanii w mediach tradycyjnych i Internecie,

2.działań aktywizujących społeczność np. imprezy edukacyjne, konkursy, oraz - poprzez kształcenie i przekaz wiedzy w formie edukacji profilowanej np. konferencje, szkolenia i warsztaty itp.

3.wsparcie i profesjonalizacja urzędników lokalnych w zakresie rozpowszechniania wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do ich skutków wśród mieszkańców, w tym udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach, e-learning, webinaria

4. zakupu, opracowania i wydania pomocy dydaktycznych dot. łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do ich skutków służących do przeprowadzenia działań wymienionych powyżej

<i>W projekcie wykorzystano przynajmniej 2 z zaproponowanych czterech form, metody i narzędzi edukacyjnych i są one spójne z tematyką projektu.</i>	<i>5 pkt.</i>
<i>W projekcie wykorzystano przynajmniej 1 z zaproponowanych czterech form, metody i narzędzi edukacyjnych i jest ona spójne z tematyką projektu.</i>	<i>3 pkt.</i>
<i>W projekcie nie wykorzystano żadnej z zaproponowanych form, metod, czy narzędzi edukacyjnych.</i>	<i>0 pkt.</i>

KRYTERIUM NR 3

Kompleksowość/ Zintegrowanie projektu*

**Definicje i przykłady kompleksowości/zintegrowania w projekcie dotyczące działań adaptacyjnych, mitygacyjnych, czy wzmacniających przechodzenie na gospodarkę cyrkularną, czyli o obiegu zamkniętym zostały zawarte na slajdach poniżej*

*W zakresie rzeczowo-finansowym projektu wskazano przynajmniej **dwa** spośród następujących rodzajów działań: działania adaptacyjne, działania mitygacyjne, działania wzmacniające przechodzenie na gospodarkę cyrkularną*

5 pkt.

*W zakresie rzeczowo-finansowym projektu uwzględniono **tylko jeden rodzaj działań** tj. adaptacyjny lub mitygacyjny lub wzmacniający przechodzenie na gospodarkę cyrkularną*

0 pkt.

KRYTERIUM NR 4

Termin złożenia wniosku*

**Premiowane będą wnioski składane w trakcie trwania naboru, im wcześniej złożony wniosek, tym lepiej, co znacząco wpłynie na skrócenie czasu trwania procedury oceny i wyboru wniosków oraz zniweluje ewentualne problemy techniczne spowodowane przeciążeniem systemu informatycznego w ostatnim dniu trwania naboru.*

W przypadku kiedy 5 lub 10 dzień trwania naboru wypadnie w dzień wolny lub święto, do spełnienia kryterium liczymy kolejny dzień roboczy.

Kryterium to jest również rozstrzygającym w przypadku gdy wnioski po ocenie otrzymają tę samą ilość punktów, wówczas o miejscu na liście rankingowej zadecyduje data i godzina złożenia wniosku.

do 5 dni od dnia trwania naboru wniosków	5 pkt.
do 10 dni od dnia trwania naboru wniosków	3 pkt.
powyżej 10 dni trwania naboru wniosków	0 pkt.

Rodzaje wspieranych projektów – katalog otwarty

W obszarze przedsięwzięcia P 1.4 przewiduje się realizację projektów zgłaszanych przez wnioskodawców na inwestycje w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększania efektywności energetycznej, czy też wprowadzania rozwiązań opartych o gospodarkę o obiegu zamkniętym, które przyczynią się do łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do ich skutków.

Realizacja wspieranych w naborze projektów przyczyni się do wzmocnienia odporności gmin na negatywne skutki zmian klimatu, podniesienia świadomości społecznej w zakresie zmian klimatu, a także do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych na poziomie lokalnych społeczności.

Zakres przedmiotowy projektów (katalog otwarty) powinien w efekcie zmierzać do:

- a) zwiększania powierzchni terenów zieleni (tzw. zielonej infrastruktury) wspomagających procesy napowietrzania oraz promujących zielone korytarze i zapobiegających fragmentacji gmin, a także poprawiających funkcje ekosystemów i ich usług oraz zwiększających powierzchnie biologicznie czynne w gminach;
- b) przechwytywania i zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstania lub bliskiej okolicy tzw. zielono-niebieska infrastruktura promująca sieć naturalnych i półnaturalnych rozwiązań zwiększających retencję, w tym małą retencję wodną oraz ograniczająca lokalne podtopienia i zmniejszająca ryzyko powodzi;
- c) zmniejszania efektu tworzenia „wyspy ciepła” * oraz poprawy mikroklimatu w gminie poprzez zwiększenie powierzchni terenów zieleni i poprawę systemu gospodarowania wodą, wpływających na obniżenie temperatury oraz zmniejszenie zużycia energii w budynkach, np. poprzez wykorzystanie zebranej wody deszczowej do nawadniania zielonych dachów i ścian;
- d) likwidacji zasklepień lub uszczelnień gruntu poprzez stosowanie powierzchni przepuszczalnych dla wody;
- e) przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z powodzi, suszy, łagodzeniem skutków fal upałów i efektu „wyspy ciepła”, realizując działania ograniczające zagrożenia na obszarach gminnych powstałych wskutek ekstremalnych zjawisk pogodowych;
- f) zmniejszania emisji gazów cieplarnianych poprzez transformację w kierunku np. rozwoju zrównoważonych środków transportu, zwiększenia roli gminy w ograniczaniu ilości odpadów i marnotrawienia żywności;
- g) zwiększania efektywności energetycznej poprzez oszczędzanie energii i przechodzenie na odnawialne źródła energii (OZE)
- h) wzmocnienia realizacji założeń gospodarki o obiegu zamkniętym

Zaleca się, aby inwestycją wskazanym powyżej towarzyszyły działania edukacyjne, zwiększające świadomość i mające na celu zmianę zachowań mieszkańców na bardziej przyjazne dla klimatu.

** Wyspa ciepła jest wynikiem zaburzeń spowodowanych przez sztuczne powierzchnie (asfalt, beton, pokrycia dachowe itp.) w procesach wymiany energii między ziemią a atmosferą. Ponadto wzmocnia ją rosnąca temperatura, która sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad terenem zurbanizowanym, wzrostowi stężenia zanieczyszczeń powietrza, w tym zawieszonych cząstek stałych i smogu.*

Wyjaśnienie pojęć

Projekty kwalifikujące się do dofinansowania mogą mieć kompleksowy/zintegrowany charakter tzn. uwzględniać działania adaptacyjne, mitygacyjne, gospodarki o obiegu zamkniętym oraz wskazywać ich wzajemne powiązanie. Kompleksowość/zintegrowanie projektu zostanie zweryfikowana w procesie jego oceny.

*Działania z zakresu adaptacji** obejmują m.in.:

- działania z zakresu zielonej infrastruktury związane z rewitalizacją/stworzeniem systemu zieleni gminnej oraz ze zwiększeniem powierzchni biologicznie czynnej, przykłady działań podano w tabelach na kolejnych slajdach
- działania z zakresu błękitnej infrastruktury dotyczące systemu gospodarowania wodą, przykłady działań podano w tabeli poniżej
- inne przykładowy katalog działań adaptacyjnych: <https://klimada2.ios.gov.pl/wp-content/uploads/2023/11/Katalog-dzialan-adaptacyjny-dla-samorzadow.pdf>

Działania z zakresu mitygacji *obejmują m.in.:

- wdrażanie i promowanie czystych/zielonych/odnawialnych źródeł energii, w tym wykorzystywanie energii ze słońca, wiatru i wody w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych; zwiększanie efektywności energetycznej i /lub udział odnawialnych źródeł energii wykorzystywanych np.do oświetlenia ulic
- wdrażanie i promowanie zrównoważonej mobilności, w tym ustanawianie punktów ładowania samochodów elektrycznych (preferuje się, aby punkty ładowania zasilane były przez energię pochodzącą z OZE), stymulowanie udostępniania samochodów, promowanie jazdy na rowerze jako alternatywy dla samochodów,
- inne

Działania z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym obejmują m.in.:

- zwiększanie wydajności wykorzystania zasobów;
- ograniczenie produkcji odpadów i ich ponowne wykorzystanie, wprowadzenie recyklingu
- wykorzystywanie surowców wtórnych;
- promowanie zrównoważonej konsumpcji

Działania edukacyjno – informacyjne: działania mające na celu poszerzenie wiedzy społeczeństwa na temat zmian klimatu m.in. za pośrednictwem kampanii w mediach tradycyjnych i Internecie, działań aktywizujących społeczność np. imprez edukacyjnych, konkursów, oraz poprzez kształcenie i przekaz wiedzy w formie edukacji profilowanej np. konferencje, szkolenia i warsztaty, opracowanie i wydanie interaktywnych pomocy dydaktycznych

*ADAPTACJA do zmian klimatu jest jedną ze strategii, jaką należy wdrażać, aby zmniejszyć skutki zmian klimatu dla gospodarki, społeczeństwa i środowiska. Adaptacja jest procesem przystosowywania się do zmieniających się warunków klimatycznych, w sytuacji, gdy wiemy, że bez względu na wysiłki podejmowane na rzecz łagodzenia zmian klimatu, zjawiska klimatyczne będą dla nas coraz większym zagrożeniem.

*MITYGACJA - pod pojęciem mitygacji rozumie się działania mające na celu zapobieganie lub ograniczanie emisji gazów cieplarnianych. Działania te koncentrują się w głównej mierze na poprawie efektywności energetycznej, zwiększaniu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, wychwytywaniu CO₂, jak również zmniejszeniu energochłonności.

Zakres przedmiotowy projektów polegać może na realizacji następujących działań:

1) adaptacyjnych i mitygacyjnych związanych m.in. z:

wprowadzeniem małej retencji wodnej i zagospodarowaniem wód opadowych	w tym budowa niecek infiltracyjnych, studni chłonnych, budowa nawierzchni przepuszczalnych, budowa zbiorników podziemnych i naziemnych na wodę opadową, budowa zbiorników infiltracyjno – sedymentacyjnych, budowa stawów mokrych i suchych - zasilanych w okresie deszczów, budowa niecek chłonnych, rowów infiltracyjnych budowa ogrodów deszczowych, muld retencyjnych, skrzynek retencyjno- rozszczających, drenaż i systemy rozszczające
renaturalizacją cieków i zbiorników wodnych, z uwzględnieniem tworzenia obszarów bioretencji	w tym renaturalizacja otwartych elementów wodnych w krajobrazie z wodą stojącą, np. oczek wodnych, z wodą płynącą np. rzeki, strumienie, z wykorzystaniem mieszanki traw, różnych typów roślinności, materiałów skalnych tworząc obszary bioretencji
zakładaniem zielonych ścian, dachów	dachy budynków pokryte roślinnością, w tym ogrody wertykalne, ściany budynków pokryte roślinnością
tworzeniem terenów zieleni, wprowadzaniem elementów zazieleniających obszary zabudowane, w tym rewitalizacją terenów zdegradowanych	w tym zielone podwórka, parki kieszonkowe, nasadzenia odpowiednich nieinwazyjnych roślin pod względem wymagań wodnych i miejsc nasadzeń, sadzenie drzew owocowych, usunięcie gatunków roślin trujących, szkodliwych lub inwazyjnych i zastąpienie ich odpowiednimi gatunkami, inwentaryzacja gatunków cennych przyrodniczo, prace pielęgnacyjno-ratownicze drzew, konstrukcje i podłoża magazynujące wodę wokół drzew, skrzynki korzeniowe, geokompozyt sorbujący wodę, wymiana nawierzchni na murawę naturalną
budowaniem powierzchni ekoedukacyjnych	tablice edukacyjne i terenowe gry edukacyjne, przyrodnicze ścieżki edukacyjne, ścieżki korekcyjne/ sensoryczne, ogródki dydaktyczne, place zabaw bazujące na naturze
instalacją małej architektury bezpośrednio związanej z typem działania adaptacyjnego/ mitygacyjnego	np. krawężnik pełniący funkcję ławki umożliwiający dopływ wody opadowej do ogrodu deszczowego, fontanna napowietrzająca wodę w oczku wodnym,
oszczędzaniem energii i produkcją zielonej energii	wykorzystanie energii słonecznej, wiatrowej (OZE) np..do oświetlenia, energooszczędne oświetlenie,
wspieranie bioróżnorodności	na przykład tworzenie eko-ogrodków, budowanie domków dla owadów...

Zakres przedmiotowy projektów polegać może na realizacji następujących działań:

2)wzmacniających przechodzenie na gospodarkę cyrkularną, czyli o obiegu zamkniętym związanych m.in. z:

zwiększaniem wydajności wykorzystania zasobów;	<i>w tym efektywniejsze zarządzanie zasobami: np. wdrożenie lepszych praktyk zarządzania zasobami naturalnymi, jak np. woda może pomóc w ograniczeniu marnotrawstwa i nadmiernego wykorzystywania zasobów; wdrożenie systemu monitorowania mogłoby znacząco pomóc w kontrolowaniu zużycia zasobów oraz ograniczaniu nadmiernej eksploatacji;</i>
ograniczeniem produkcji/powstawania odpadów i ich ponownym wykorzystaniem, wprowadzenie recyklingu	<i>np. w procesach związanych z działalnością wnioskodawcy; w tym instalacja urządzeń/pojemników do sortowania odpadów, w tym recykumatów, budowa kompostowników, wykorzystanie kompostowanych odpadów biodegradowalnych do obróbki gleby / utrzymania zieleni, ponowne wykorzystanie odpadów</i>
inne działania zgodne z hierarchią postępowania z odpadami;	<i>np. redukcja odpadów u źródła: polega na ograniczaniu ilości odpadów generowanych poprzez zmniejszenie zużycia surowców, unikanie nadmiernego pakowania, promowanie minimalizacji odpadów w procesach produkcyjnych i konsumenckich oraz wdrażanie strategii ekoprojektowania. np. ponowne wykorzystanie: obejmuje to przywracanie przedmiotów i materiałów do użytku w ich pierwotnej formie lub poprzez przekształcenie ich w inne produkty; działania te mogą obejmować naprawę, remont, wymianę, a także działalność charytatywną lub sprzedaż przedmiotów używanych. np. recykling: polega na przetwarzaniu odpadów w celu uzyskania surowców wtórnych, które mogą być wykorzystane do produkcji nowych produktów; recykling pomaga ograniczyć zapotrzebowanie na surowce naturalne oraz zmniejszyć ilość odpadów trafiających na składowiska</i>
stosowaniem ekologicznych/zielonych zamówień publicznych;	<i>potrzebna jest zmiana zachowań, przyzwyczajęń i mentalności osób odpowiedzialnych za przetargi.; potrzeba zatem licznych szkoleń, poruszających kwestię nie tylko „jak” wdrażać wytyczne środowiskowe w przetargach, ale również „po co”, do jakich zmian społecznych, środowiskowych może się to przyczynić.</i>
wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań prowadzących do przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;	<i>np. wprowadzanie gminnych systemów logistycznych opartych na obiegu zamkniętym, które umożliwiają skuteczne zbieranie, segregację i przetwarzanie odpadów w celu ich ponownego wykorzystania lub recyklingu, nowoczesny PSZOK</i>
wykorzystywaniem surowców wtórnych;	<i>wykorzystywanie surowców wtórnych, czyli materiałów pozyskanych z recyklingu lub odzysku, jest kluczowym elementem gospodarki o obiegu zamkniętym, np. recykling organiczny: odpady organiczne, takie jak resztki jedzenia czy zielone odpady, mogą być przetwarzane na kompost lub biogaz</i>
oszczędzaniem wody pitnej	<i>wykorzystanie zebranej wody deszczowej do nawadniania zieleni miejskiej, ogrodów, zielonych dachów czy ścian</i>
ograniczeniem marnotrawstwa, w tym żywności, poprzez promocje zrównoważonej, świadomej konsumpcji;	<i>ważne jest, aby promować świadomość społeczną na temat korzyści płynących z wykorzystywania surowców wtórnych oraz inwestować w infrastrukturę umożliwiającą efektywne odzyskiwanie i ponowne wykorzystywanie tych surowców; promocja produktów przyjaznych dla środowiska</i>

Zakres przedmiotowy projektów polegać może na realizacji następujących działań:

3) edukacyjno-informacyjnych powiązanych tematycznie z wyżej wymienionymi działaniami inwestycyjnymi i polegających m.in. na:

1.kampaniach w mediach tradycyjnych i Internecie	<i>w tym działania dot. łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do ich skutków na lokalnych, w tym też szkolnych stronach internetowych, w mediach społecznościowych, na youtube, itp</i>
2.aktywizacji społeczności lokalnej poprzez bezpośrednie zaangażowanie w działania związane z łagodzeniem zmian klimatu i adaptacją do ich skutków	<i>w tym imprezy i akcje edukacyjne, wystawy i konkursy upowszechniające wiedzę, warsztaty (w tym terenowe), spektakle edukacyjne, itp</i>
3.wsparciu i profesjonalizacji urzędników lokalnych w zakresie rozpowszechniania wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do ich skutków wśród mieszkańców	<i>w tym konferencje, szkolenia, warsztaty, e-learning, webinaria</i>
4.zakupie, opracowaniu i wydaniu pomocy dydaktycznych dot. łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do ich skutków służących do przeprowadzenia działań wymienionych powyżej	<i>w tym scenariusze akcji edukacyjnych, broszury edukacyjne, gry edukacyjne, urządzenia pomiarowe, zestawy i modele doświadczalne, aplikacje i programy interaktywne</i>

3 Przykłady powiązań pomiędzy działaniami

Przykłady powiązań pomiędzy działaniami

wprowadzenie elementów zazieleniających tereny zabudowane (np. zielone podwórko, park kieszonkowy, zielony dach, zielony przystanek) wraz z rozwiązaniami zwiększającymi retencję wody opadowej na terenach gminnych, (np. ogród deszczowy, oczko wodne, studnia chłonna);

drenaż i systemy rozsączające połączone z systemem zagospodarowania wody opadowej na miejscu oraz jako uzupełnienie realizowanych działań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury;

zakładanie, urządzenie, odtwarzanie oraz pielęgnacja zieleni w pasach drogowych odpornych na zjawiska klimatyczne i dostosowanych do ekstremalnych warunków wraz z rozwiązaniami zwiększającymi retencję wody opadowej;

wprowadzenie rozwiązań retencjonowania wody na terenach zieleni o powierzchni odpornej na tymczasowe zalewanie wodą (który może być zagospodarowany jako infrastruktura rekreacyjna – np. skate park, plac wodny – wymagane potwierdzenie, że teren jest zalewany tymczasowo w trakcie deszczów nawalnych, lokalnych podtopień);

budowa otwartych zbiorników retencyjnych w systemie cieków lokalnych powiązanych z zieloną infrastrukturą,

budowa zbiorników podziemnych i naziemnych na wodę opadową, otwartych lub zamkniętych, przy czym zbiorniki zamknięte/podziemne będą kwalifikowane tylko w przypadku wykorzystania na miejscu gromadzonej tam wody opadowej, w szczególności na cele związane z rozwojem zieleni;

uzupełnienie tworzonych terenów zieleni o rozwiązania energooszczędne z wykorzystaniem OZE,

Przykłady powiązań pomiędzy działaniami

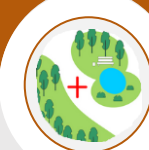
poprawa świadomości społecznej na temat zmian klimatu i sposobów na ich przeciwdziałanie i przystosowanie do ich skutków, ekstremalnych zjawisk pogodowych, skutków fal upałów oraz działań profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i osób starszych (m.in. poprzez kampanie, lekcje, warsztaty);

tworzenie systemu błękitno-zielonej infrastruktury w mieście stanowiącego korytarze ekologiczne i kliny napowietrzające;

działania informacyjno - edukacyjne w zakresie zmian klimatu oraz działania mające na celu łagodzenie zmian klimatu i adaptację do ich skutków, ochronę powietrza, oszczędne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz energią, ochronę różnorodności biologicznej, przeciwdziałanie marnotrawstwu żywności;

wymiana nawierzchni nieprzepuszczalnych na przepuszczalne oraz wykorzystanie na terenach zieleni wyłącznie nawierzchni przepuszczalnych oraz materiałów naturalnych (kamień, drewno itp.);

wykorzystanie w terenach zieleni obiektów i systemów wodnych w celu łagodzenia skutków zmian klimatu (np. oczka wodne, kurtyny wodne, fontanny, stawy, strumienie);

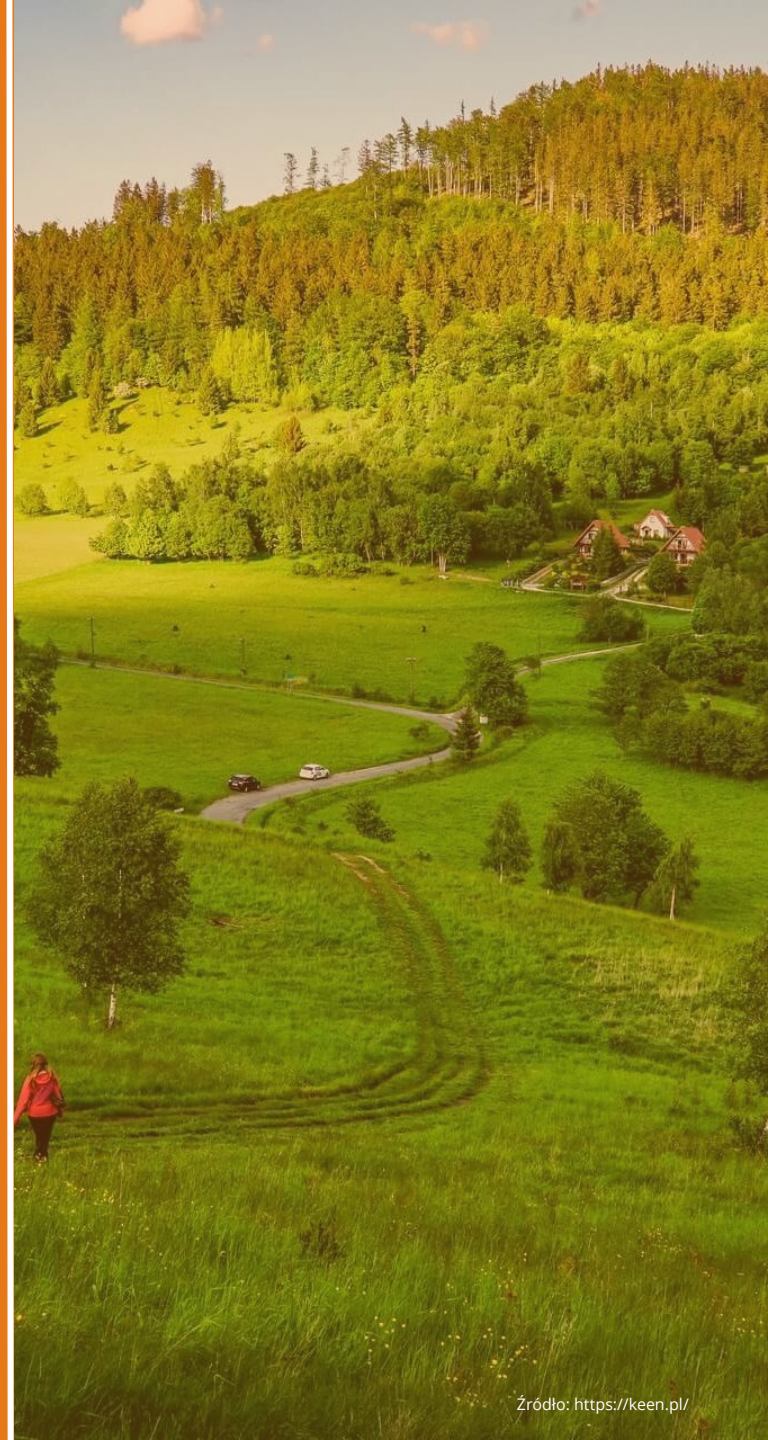
tworzenie nowych terenów zieleni i błękitno-zielonej infrastruktury oraz przebudowa istniejących w celu łagodzenia skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz sprzyjających bioróżnorodności poprzez: budowanie piętrowego układu roślinności, zróżnicowanie gatunkowe, wykorzystanie roślin stanowiących bazę pokarmową oraz schronienie dla zwierząt, wykorzystanie i pielęgnacja starodrzewu, możliwie ekstensywna pielęgnacja zieleni, zakładanie łąk kwietnych, wykorzystanie rodzimych gatunków roślin dostosowanych do siedliska oraz niestosowanie gatunków inwazyjnych.

tworzenie systemu nawadniania wykorzystującego wodę opadową do podlewania zieleni;

4

INSPIRACJE Z KRAJU I ZAGRANICY

INSPIRACJE Z KRAJU I ZAGRANICY

Green Building Envelope

1. Urban farm	6. Integrated habitat creations	11. Green wall - top down	16. Tree façade	21. Urban vegetation
2. Greenhouses	7. Flood residence	12. Green wall	17. Bioreactive façade	22. City gardens
3. Vertical farming	8. Water storage	13. Modular plant walls	18. Green roofs	23. Photovoltaic roofs
4. Beehives and highways	9. Sustainable urban drainage	14. Seeded living walls	19. Wildlife roofs	24. Wind turbines and micro-generation
5. Wildlife corridors	10. Bioremediation	15. Moss walls	20. Wet roofs	

PL:

- <https://www.teraz-srodowisko.pl/media/pdf/aktualnosci/1576-Blekitne-aspekty-zielonej-infrastruktury.pdf>
- http://www.arturowek.pl/userfiles/file/Wagner%20i%20in_%202015.pdf
- http://www.arturowek.pl/userfiles/file/poradnik_woda_w_miescie.pdf
- <https://docplayer.pl/51666690-Przyklady-dzialan-realizowanych-w-polsce-w-ramach-adaptacji-do-zmian-klimatu-dobre-praktyki-czesc-3.html>
- <https://sendzimir.org.pl/publikacje/broszury-instruktazowe-dot-zwiekszenia-retencji-krajobrazowej/>
- <https://www.mwik.bydgoszcz.pl/index.php/component/attachments/download/445>
- <https://www.wroclaw.pl/srodowisko/katalog-dobrych-praktyk-deszcz-trzeba-zatrzymac1>
- <https://www.wroclaw.pl/srodowisko/files/dokumenty/26836/katalog-dobrych-praktyk-zlap-deszcz.pdf>

ENG:

- https://www.zu.de/lehrstuehle/sozioekonomik/assets/pdf/Ramboll_Woerlen-et-al_BGI_Final-Report_small-1.pdf
- <https://www.climate-kic.org/wp-content/uploads/2018/03/BGDGuide.pdf>
- <https://ramboll.com/-/media/files/rgr/documents/markets/water/m/making-cities-liveable.pdf?la=en>
- <https://canalrivertrust.org.uk/media/original/10961-jessica-bowles-manchester-city-council.pdf>
- <https://www.ukgbc.org/wp-content/uploads/2017/09/Demystifying-Green-Infrastructure-report-FINAL.pdf>
- <https://www.gov.scot/publications/green-infrastructure-design-placemaking/>
- https://www.water.vic.gov.au/_data/assets/pdf_file/0029/89606/Green-blue-Infrastructure-Guidelines-Feb17.pdf
- <http://www.livablecitiesforum.com/wp-content/uploads/2014/04/Winkelman-Blue-Green-and-Grey-Infrastructure-Sep-18-2017final.pdf>

Kłodzka Wstęga Sudetów Lokalna Grupa Działania

Lutynia 24

57-540 Łądek Zdrój

www.kws.org.pl

TEL. 74 8148159

E-MAIL: BIURO@KWS.ORG.PL

Kłodzka Wstęga Sudetów
Lokalna Grupa Działania

Dofinansowane przez
Unię Europejską

